

Sygn. akt VU 892/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rentę socjalną

na skutek odwołania S. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 kwietnia 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. Ż. prawo do renty socjalnej na okres od dnia 13 lutego 2013 roku do dnia 13 lutego 2016 roku.

Sygn. akt VU 892/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 kwietnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy S. Ż. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu ZUS podał, iż wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej, a zatem w myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 982 ze zm.), brak jest podstaw do przyznania świadczenia.

Od powyższej decyzji złożył odwołanie w dniu 10 czerwca 2013 roku S. Ż..

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

S. Ż. urodził się w dniu (...) 1995 roku. Obecnie jest uczniem szkoły specjalnej zawodowej gastronomicznej, w której przygotowuje się do wykonywania zawodu kucharza.

(okoliczności niesporne)

W dniu 13 lutego 2013 roku S. Ż. złożył wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej.

(dowód: wniosek o rentę socjalną k. 1-2 w aktach ZUS)

Orzeczeniem z dnia 4 marca 2013 roku lekarz orzecznik ZUS stwierdził, iż wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej.

(dowód: orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 4 marca 2013 roku z dokumentacją medyczną k. 11, 1 w aktach ZUS)

S. Ż. wniósł sprzeciw od powyższego orzeczenia, w wyniku czego sprawę skierowano na komisję lekarską ZUS, która w dniu 3 kwietnia 2013 roku, wydała orzeczenie zgodne z opinią lekarza orzecznika ZUS. Po ponownym badaniu zdiagnozowano u wnioskodawcy upośledzenie umysłowe lekkie.

(dowód: orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 3 kwietnia 2013 roku z dokumentacją medyczną k. 17, 1 w aktach ZUS)

Aktualnie u wnioskodawcy występują następujące schorzenia:

- upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym (F 71);
- zespół depresyjno-lękowy (F 41).

Z powodu schorzeń psychiatrycznych wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy okresowo od 13 lutego 2013 roku do 13 lutego 2016 roku.

(dowód: częściowo opinia biegłego lekarza psychiatry S. W. k. 16-19 z opinią pisemną uzupełniającą k. 41-42 oraz opinia biegłego psychiatry A. R. k. 49-51 z opinią pisemną uzupełniającą k. 62-63 w aktach sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 982 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Przepis art. 5 powołanej ustawy nakazuje przy tym, aby ustalenie całkowitej niezdolności do pracy następowało na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.).

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za niezdolną do pracy uważa się osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się po pierwsze stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji oraz po drugie możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ust. 1). Całkowita niezdolność do pracy występuje przy tym, gdy osoba utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (art. 12 ust. 1 i 2), z tym iż zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody w orzeczeniu całkowitej niezdolności do pracy (art. 13 ust. 4).

W świetle wskazanych przepisów całkowicie niezdolną do pracy jest zatem osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy na normalnym rynku pracy, przyczyną tej utraty jest naruszenie sprawności organizmu i nie rokuje ona, że po przekwalifikowaniu odzyska zdolność do pracy.

W przedmiotowej sprawie w celu ustalenia, czy pełnoletni wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy, a jeśli tak, to kiedy powstało naruszenie sprawności organizmu powodujące tą niezdolność, Sąd dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłych lekarzy psychiatry i psychologa, biegłych właściwych ze względu na występujące u niego schorzenia. W celu weryfikacji opinii psychiatrycznej konieczne stało się dodatkowo dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego z zakresu psychiatrii.

Opinie opracowane przez biegłych lekarzy psychiatrów S. W. i A. R. (po jej uzupełnieniu w toku postępowaniu pod kątem zarzutów zgłoszonych przez organ rentowy) Sąd ocenia jako jasne, pełne, logiczne i należyte uzasadnione. Biegli sporządzili opinie po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną wnioskodawcy i wynikami badań dodatkowych, jak również po przeprowadzeniu jego osobistego badania. Określili w opiniach, na jakie schorzenia cierpi obecnie wnioskodawca. W zgodnej ocenie wskazanych wyżej biegłych wnioskodawca jest obecnie całkowicie niezdolny do pracy.

W opinii pierwotnej biegły S. W. stwierdził, że u wnioskodawcy występuje upośledzenie umiarkowane oraz zespół depresyjno-lękowy. Zdaniem biegłego schorzenia te mają charakter trwałe i powstały u wnioskodawcy przez ukończeniem 18 roku życia. W opinii uzupełniającej, wydanej przy uwzględnieniu treści opinii psychologicznej sporządzonej przez biegłą J. Ś., biegły S. W. wskazał, że oceniając stan zdrowia wnioskodawcy analizował nie tylko wyniki badań, ale przede wszystkim jego obecny stan kliniczny i możliwość funkcjonowania w społeczeństwie w warunkach wolnorynkowych. Zdaniem biegłego po dokonaniu osobistego badania wnioskodawcy, które jest podstawowym kryterium oceny, a nie tylko w oparciu o wyniki badań dodatkowych, zasadne było uznanie, że wnioskodawca jest całkowicie trwale niezdolny do pracy.

Opinia biegłego S. W. w części dotyczącej ustalonego stopnia niezdolności do pracy wnioskodawcy znajduje pełne potwierdzenie w opinii kolejnego biegłego z zakresu psychiatrii A. R., która mając na uwadze całość funkcjonowania wnioskodawcy uznała, że jest on całkowicie niezdolny do pracy okresowo od 13 lutego 2013 roku do 13 lutego 2016 roku. W opinii biegła wskazała, że rozbieżności w psychologicznej ocenie testowej a ocenie klinicznej poziomu upośledzenia są częste, albowiem kryteria intelektu są wielopoziomowe i obejmują szereg cech, obszarów umiejętności społecznych i predyspozycji psychofizycznych. U wnioskodawcy występuje niska odporność na frustrację, zaburzenia emocjonalne i zaburzenia kontroli impulsów, które uzupełniają obraz chorobowy o zaburzenia charakteropatyczne (a więc zaburzenia osobowości uwarunkowane organicznym uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego, na co wskazują nieprawidłowe wyniki badania EEG, jak również badanie psychologiczne konsultanta ZUS).

W ocenie Sądu opinie psychiatryczne nie zostały w sposób skuteczny zakwestionowane przez ZUS w toku postępowania.

W opinii pisemnej uzupełniającej biegła odniosła się do zarzutów ZUS podniesionych w piśmie procesowym z dnia 2 czerwca 2014 roku i podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w przedmiocie stopnia niezdolności do pracy wnioskodawcy. W opinii tej podniosła, że wydana w niniejszej sprawie opinia biegłego sądowego psychologa J. Ś. została oparta jedynie na analizie dokumentacji medycznej, bez osobistego kontaktu z opiniowanym, możliwości osobistego wywiadu i obserwacji jego zachowania. Ponadto wskazała, że fakt, iż wnioskodawca nie leczy się obecnie psychiatrycznie nie jest niczym niezwykłym, w szczególności w przypadku osoby upośledzonej umysłowo, która pozostaje pod opieką niewydolnej w tym zakresie rodziny. Wywiad od matki wnioskodawcy wskazuje dodatkowo, że stosowane leczenie powodowało u niego istotne objawy uboczne, zakończone nawet hospitalizacją, stąd też niechęć opiekuna i lekarzy leczących do stosowania farmakoterapii. W świetle powyższego biegła uznała, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy. Zdaniem biegłej niezdolność ta jest spowodowana upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym. Schorzenie to ma charakter trwały nie rokuje poprawy, jednakże ze względu na rozbieżności

w przeprowadzanych testach inteligencji biegła przyjęła, że zasadne jest orzeczenie, że niezdolność do pracy wnioskodawcy ma charakter okresowy (3 lata od złożenia wniosku o rentę).

Do podważenia opinii nie mogą także prowadzić dalsze zarzuty podniesione przez ZUS w piśmie procesowym z dnia 11 lipca 2014 roku.

Wobec stanowczych wniosków płynących z opinii biegłych psychiatrów nie było zatem potrzeby dalszego mnożenia opinii uzupełniających, ani powoływania kolejnych biegłych na okoliczności, które zostały już dostatecznie wyjaśnione. Przy uwzględnieniu treści art. 233 § 1 k.p.c. opinie te należało bowiem ocenić jako fachowe, rzetelne oraz pełne. Mając na uwadze powyższe Sąd nie uwzględnił wniosku ZUS dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego psychiatry. Potrzeba powołania innego biegłego winna bowiem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 sierpnia 1999 roku, I PKN 20/99, OSNP 2000/22/807).

Sąd nie podzielił opinii biegłej psycholog J. Ś. w zakresie w jakim wynika z niej, że wnioskodawca jest upośledzony umysłowo w stopniu lekkim i nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Przedmiotowa opinia została bowiem wydana jedynie na podstawie analizy dokumentacji medycznej zawartej w aktach sprawy, bez przeprowadzenia badania wnioskodawcy. Przy badaniu stanu psychicznego podstawowym kryterium oceny niezdolności do pracy jest zaś osobiste badanie wnioskodawcy. Dodać należy, iż zarówno biegły S. W., jak i A. R., którzy wydali opinie po uprzednim badaniu wnioskodawcy, mieli na uwadze treść opinii psychologicznej i zgodnie uznali, że postawione w niej wnioski są nieprawidłowe. Nie powinno przy tym budzić wątpliwości, iż biegły z zakresu psychologii nie może samodzielnie stawiać wniosków co do stopnia niezdolności do pracy, albowiem jego zadaniem jest jedynie przeprowadzenie testów psychologicznych na potrzeby wydania opinii psychiatrycznej.

Sąd uznał, że zasadne jest przyznanie wnioskodawcy prawa do renty socjalnej na okres 3 lat od dnia złożenia wniosku o rentę, a nie na stałe, z uwagi na wskazywane przez biegłą A. R. rozbieżności w wynikach testów poziomu inteligencji wnioskodawcy.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.